Bildene som endret verden

TV-bildene ble vist over hele kloden. Nå er det 30 år siden tyskere klatret opp på Berlinmuren og jublet for frihet.

– Da muren falt, fikk over 16 millioner østtyskere sin frihet. To år senere ble Sovjetunionen oppløst. Da fikk russerne frihet. Det som skjedde da, forandret verden, sier journalisten Hans-Wilhelm Steinfeld til Klar Tale.

Han jobbet for kanalen NRK i Moskva i 1989. Derfra fulgte han utviklingen i Øst-Europa.

Denne uka er det stor fest i Berlin, hovedstaden i Tyskland. Folk feirer at det er 30 år siden Berlinmuren falt. Den hadde siden 1961 hindret flyktninger fra Øst-Berlin i å krysse grensen. 9. november 1989 åpnet Øst-Tyskland (DDR) grensene til Vest-Tyskland.

Også i resten av verden er Berlinmurens fall en historisk begivenhet.

Sovjetunionens president Mikhail Gorbatsjov får mye av æren for at muren falt.

– Gorbatsjov fikk Nobels fredspris i 1990. Den fikk han for sitt arbeid for å skape fred. Det var fortjent, sier Steinfeld.

I 1989 var han journalist for kanalen NRK. Han fortalte på TV og i radio om hva som skjedde i Øst-Europa.

Over hele kloden – na całym świecie (en klode – ziemia, planeta)

Å klatre (opp) – wspinać się (å klatre – klatret – har klatret)

Å juble – radować się, cieszyć się (å juble – jublet – har jublet)

Sovjetunionen – Związek Radziecki

Å oppløse – tutaj: rozwiązać (å oppløse – oppløste – har oppløst)

Å følge – śledzić (å følge – fulgte – har fulgt)

(Ei, en) utvikling – rozwój

(En) hovedstad – stolica

Å hindre – powstrzymywać, utrudniać (å hindre – hindret – har hindret)

(En) flyktning – uchodźca

Å krysse grensen – przekraczać granicę (å krysse – krysset – har krysset)

(En) begivenhet – wydarzenie, zdarzenie

(En) ære – chwała, cześć, honor

Nobels fredspris – Pokojowa Nagroda Nobla

Å skape – tworzyć, kształtować (å skape – skapte – har skapt)

Fortjent – zasłużony

Etter andre verdenskrig vokste spenningen mellom USA og Sovjetunionen. Det ble en deling mellom øst og vest i Europa. Berlinmuren ble bygget fra 13. august 1961. Den delte den tyske hovedstaden Berlin i to. Muren skulle hindre at folk fra Øst-Berlin krysset grensen. Mange østtyskere prøvde å flykte fordi de var fattige.

Muren viste splittelsen mellom øst og vest i Europa. De vestlige bydelene i Berlin var kontrollert av USA, Storbritannia og Frankrike. Muren ble satt opp av det kommunistiske Øst-Tyskland (DDR).

Soldater skjøt mot folk som forsøkte å komme seg inn i Vest-Berlin ulovlig. Over 100.000 østtyskere prøvde å flykte til Vest-Tyskland. Over 600 døde mens de flyktet. Minst 136 personer ble drept ved Berlinmuren.

På 1980-tallet ble det forandringer i Sovjetunionen. Økonomien var elendig. I 1985 ble Mikhail Gorbatsjov valgt til Sovjetunionens leder. Han skjønte det var nødvendig med både politiske og økonomiske forandringer.

Gorbatsjov hadde «glasnost» som slagord for politikken sin. Det kan oversettes med åpenhet.

Det var dette som endte med at grensene i Berlin ble åpnet 9. november 1989. Det ble en folkefest. Mange mennesker strømmet inn i Vest-Berlin. I dag står bare noen få rester av Berlinmuren igjen som et minne.

Andre verdenskrig – II wojna światowa

(Ei, en) spenning – tutaj:napięcie

(Ei, en) deling – podział, rozdział

Å flykte – uciekać, zbiegać (å flykte – flyktet – har flyktet)

(En) splittelse – rozłam

(En) bydel – dzielnica

Å sette opp – tutaj: budować (å sette – satte – har satt)

Å skyte – strzelać (å skyte – skjøt/ skøyt – har skutt)

Å forsøke – próbować (å forsøke – forsøkte – har forsøkt)

Ulovlig – nielegalny, nielegalnie

Minst – co najmniej

Elendig – nędzny, marny

Å skjønne – zrozumieć, pojąć (å skjønne – skjønte – har skjønt)

Nødvendig – konieczny, potrzebny

(Et) slagord – slogan, dewiza, motto

Å oversette – tłumaczyć, przetłumaczyć (å oversette – oversatte – har oversatt)

(En) åpenhet – otwartość

Mikhail Gorbatsjov var den siste statslederen i Sovjetunionen. Den ble oppløst i 1991.

Jeżeli spodobała Ci się Norweska Prasówka, wypróbuj indywidualny kurs języka norweskiego!

Artikkelen «Bildene som endret verden» av Bjørn Tore Brøske ble hentet fra klartale.no: https://www.klartale.no/tema/bildene-som-endret-verden-1.1613701 (tilgangsdato: 12.11.2019)

Å strømme – płynąć, napływać (å strømme – strømmet – har strømmet)

(Et) minne – tutaj: pamiątka